
[2023-70-RE](#)

Causa 2023-70-RE

(Augé Accountants, SLU c/ Principat d'Andorra)

Número de registre 443-2023. Recurs d'empara

Aute del 20 de novembre del 2023

BOPA núm. 146, del 29 de novembre del 2023

En nom del Poble Andorrà;

El Tribunal Constitucional;

Atès l'escrit presentat i registrat al Tribunal Constitucional, el 16 d'octubre del 2023, per la representació processal de la societat Augé Accountants, SLU, mitjançant el qual interposa un recurs d'empara contra l'aute del 21 de setembre del 2023, dictat per la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia, per una presumpta vulneració del dret a la jurisdicció, en els seus vessants dels drets a un procés substanciat per un tribunal imparcial i a obtenir una decisió fonamentada en Dret, reconeguts a l'article 10 de la Constitució, i, atès que demana al Tribunal Constitucional que atorgui l'empara sol·licitada, que declari la vulneració dels drets esmentats, que declari la nul·litat de l'aute impugnat i que retrotregui les actuacions al moment anterior a dictar-se l'aute de la Sala Civil, per tal que se'n

dicti un altre on es corregeixin les infraccions denunciades. Així mateix, demana que se suspenguin els efectes de l'aute objecte de recurs fins a la resolució d'aquesta causa;

Vista la Constitució, especialment els articles 10, 41.2, 98 c) i 102;

Vista la Llei qualificada del Tribunal Constitucional, especialment el títol IV, capítols primer i sisè;

Escollat l'informe del magistrat ponent, Sr. Dominique Rousseau;

1. Antecedents processals davant les jurisdiccions ordinàries

1.1. En el marc d'un procediment laboral instat per un treballador contra la societat Augé Accountants, SLU, el 22 de novembre del 2022, la representació processal de la societat defenent va sol·licitar la recusació de la batlle Laura Solanes Colell per una eventual aparença de manca d'imparcialitat.

1.2. El 24 de novembre del 2022, la batlle en qüestió va dictar un aute mitjançant el qual no admetia a tràmit la petició de recusació, atès que una eventual aparença de manca d'imparcialitat no constituïa una de les causes legals de recusació establertes a l'article 73 de la Llei qualificada de la Justícia.

1.3. La representació processal de la societat Augé Accountants, SLU va formular un recurs d'apel·lació contra aquesta decisió, i, el 21 de setembre del 2023, la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia va dictar un aute que desestimava igualment la recusació formulada contra la batlle Laura Solanes Colell en el marc de la causa laboral que estava coneixent.

1.4. El 16 d'octubre del 2023, la representació processal de la societat Augé Accountants, SLU va interposar un recurs d'empara contra l'acte del 21 de setembre del 2023, dictat per la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia, per una presumpta vulneració del dret a la jurisdicció, en els seus vessants dels drets a un procés substanciat per un tribunal imparcial i a obtenir una decisió fonamentada en Dret, reconeguts a l'article 10 de la Constitució.

2. Argumentació jurídica

2.1. Argumentació de la societat recurrent

- La societat recurrent considera essencialment que el motiu de la seva demanda de recusació és la manca manifesta d'imparcialitat de la batlle.

- Demostra aquesta manca d'imparcialitat posant en relleu que la batlle va acceptar una prova proposada per la part adversa una vegada exhaurit el termini legal per fer-ho, va acceptar que la part adversa modifiqués la *causa petendi* després que el termini per presentar al·legacions i proposicions de proves s'hagués extingit, va acceptar com a prova unes gravacions amb terceres persones que van tenir lloc 6 mesos després de l'acomiadament en litigi retallades i descontextualitzades, i va desestimar les seves protestes contra l'admissió d'aquesta darrera prova manipulada.

- Precisa que en contra d'allò que afirma la batlle recusada sempre ha protestat contra aquestes actuacions i sempre va demanar que fossin inadmeses les proves presentades fora de termini i manipulades per la part adversa.

- Segons el seu parer, aquests fets acrediten la parcialitat de la batlle que va cometre errors de procediment i de fons, que no va motivar les seves decisions i que, per tant, justifiquen la seva demanda de recusació.

- Així doncs, al·lega que la desestimació de la Sala Civil vulnera greument els seus drets a un procés degut substanciat per un tribunal imparcial i a obtenir una decisió fonamentada en Dret.

- Per aquests motius, demana al Tribunal Constitucional que atorgui l'empara sol·licitada, que declari la vulneració dels drets esmentats, que declari la nul·litat de l'acte impugnat i que retrotregui les actuacions al moment anterior a dictar-se l'acte de la Sala Civil, per tal que se'n dicti un altre on es corregeixin les infraccions denunciades. Així mateix, demana que se suspenguin els efectes de l'acte objecte de recurs fins a la resolució d'aquesta causa.

2.2. Argumentació de la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia

- La primera consideració invocada per la Sala Civil, que qualifica de "*decisiva*", és que la demanda de recusació no es fonamenta en cap de les nou causes de recusació previstes a l'article 73 de la Llei qualificada de la Justícia.

- No obstant això, prossegueix el seu raonament exposant que si bé la manca d'imparcialitat pot ser un motiu de recusació, en aquest cas concret, els fets presentats per la societat recurrent (la batlle va acceptar una prova proposada per la part adversa una vegada exhaurit el termini legal per fer-ho, va acceptar que la part adversa modifiqués la *causa petendi* després que el termini per presentar alegacions i proposicions de proves s'hagués extingit, etc.) no constitueixen una manca d'imparcialitat subjectiva ni tampoc objectiva de la batlle.

- Finalment, la Sala Civil constata que la recusació es fonamenta en el fet que les decisions de la batlle estarien mancades de motivació o es fonamentarien en una motivació errònia.

- Ara bé, manifesta que la impugnació de la manca de motivació d'una decisió no és un motiu de recusació, sinó que cal emprar els recursos ordinaris i, si s'escau, el recurs d'empara constitucional.

- Per consegüent, la Sala Civil desestima la recusació de la batlle en el marc de la causa laboral seguida.

3. Fonaments jurídics del Tribunal Constitucional

3.1. El recurs d'empara no converteix el Tribunal Constitucional en una tercera instància ni en un tribunal suprem.

3.2. Quan un recurrent al·lega la vulneració dels drets constitucionals a un procés degut i a obtenir una decisió fonamentada en Dret (article 10 de la Constitució), l'únic objecte del recurs d'empara és el de verificar que les decisions impugnades estiguin motivades i es fonamentin en un raonament jurídic que no sigui il·lògic ni absurd.

3.3. Quan entren en joc drets substancials, el control d'aquest Tribunal en el marc del recurs d'empara consisteix a determinar si els recurrents han estat privats o no d'una protecció efectiva, és a dir, si han estat situats o no en una indefensió material (veg. per ex. el punt 3.3 de l'aute del 22 de desembre del 2017, recaigut en la causa 2017-33-RE, o el punt 3.1 de la sentència del 19 de febrer del 2018, recaiguda en la causa 2017-53-RE).

3.4. En aquesta causa la qüestió constitucional que aquest Tribunal ha de resoldre és la de saber si la Sala Civil ha vulnerat els drets a un procés degut substanciat per un tribunal imparcial i a obtenir una decisió fonamentada en Dret pel fet d'haver desestimat la recusació de la batlle presentada per la societat recurrent.

3.5. El principi del respecte de la imparcialitat per part d'un òrgan judicial es reconeix com a un dels principis generals d'una justícia democràtica pels convenis internacionals i per les jurisdiccions supranacionals, en particular pel Tribunal Europeu dels Drets Humans.

3.6. Aquest principi està expressament establert a l'article 10.1 de la Constitució que disposa que "*Es reconeix el dret a la jurisdicció, a obtenir d'aquesta una decisió fonamentada en Dret, i a un procés degut, substanciat per un tribunal imparcial predeterminat per la llei*".

3.7. Aquest principi imposa que el jutge examini les causes que ha de conèixer sense cap idea preconcebuda i sense cap consideració personal prèvia; imposa que el jutge no tingui relacions personals amb les parts -imparcialitat subjectiva- ni que hagi hagut de conèixer la causa en qüestió anteriorment -imparcialitat objectiva.

3.8. El Tribunal Europeu dels Drets Humans va declarar en una sentència del 15 de gener del 2008, *Micallef c/ Malta*, que era possible distingir entre la imparcialitat subjectiva i la imparcialitat objectiva,

que aquesta distinció no era "hermètica, ja que la conducta mateixa d'un jutge, des del punt de vista d'un observador extern, pot causar dubtes objectivament justificats sobre la seva imparcialitat (perspectiva objectiva), però també pot afectar a la qüestió de la seva convicció personal (perspectiva subjectiva)".

3.9. La recusació és el mitjà concebut per assegurar una protecció del principi d'imparcialitat que permet a aquella part que té sospites o dubtes sobre la imparcialitat del jutge de demanar que no participi en el pronunciament de la decisió.

3.10. La demanda de recusació ha de ser sempre precisa i motivada, ha de fonamentar-se en elements objectius, els quals han de ser acreditats per la part demandant, i, han de recolzar-se sobre els motius enumerats per la llei.

3.11. En aquest cas, l'article 73 de la Llei qualificada de la Justícia estableix 9 supòsits de recusació:

a) Tenir una relació de matrimoni o una situació de fet equivalent, o parentiu per consanguinitat, afinitat o adopció fins al quart grau, amb qualsevol de les parts, els seus advocats o el representant del Ministeri Fiscal.

b) Ser o haver estat tutor, advocat o procurador de qualsevol de les parts.

c) Estar o haver estat denunciat, acusat o demandat per qualsevol de les parts o els seus advocats, llevat que la denúncia, acusació o demanda no hagi estat admesa o hagi estat rebutjada per manca manifesta de fonamentació.

d) Tenir o haver tingut qualsevol relació jurídica, professional, mercantil o econòmica amb qualsevol de les parts o els seus advocats.

e) Tenir plet pendent amb qualsevol de les parts o els seus advocats.

f) Tenir amistat o enemistat manifesta amb qualsevol de les parts o els seus advocats.

g) Tenir interès directe en l'objecte del plet.

h) Ser el superior jeràrquic d'una de les parts en litigi.

i) Haver tingut coneixement del procés amb anterioritat en un tribunal o una instància diferents".

3.12. En el seu aute, la Sala Civil remarca que no només la societat recurrent no fonamentava la seva recusació en cap d'aquests motius, sinó que, a més, justificava la recusació en una manca de

motivació o en errors de motivació de les decisions adoptades per la batlle.

3.13. Ara bé, aquest tipus d'impugnació no es realitzen mitjançant la recusació dels jutges i dels magistrats, sinó mitjançant les vies de recurs a l'abast dels justiciables, els recursos d'apel·lació, els incidents de nul·litat, i, fins i tot, el recurs d'empara, si s'escau, en darrer terme.

3.14. Per tant, pel fet de desestimar la demanda de recusació, perquè no estava fonamentada en cap dels motius establerts a l'article 73 de la Llei qualificada de la Justícia, afegint que els defectes de motivació de les decisions judicials s'impugnaven a través dels recursos jurisdiccionals i no mitjançant recusacions, la Sala Civil ha motivat en Dret la seva resolució i no ha vulnerat el dret a un procés degut substanciat per un tribunal imparcial.

3.15. Cal concloure, doncs, que aquest recurs d'empara està mancat de contingut constitucional i ha de ser inadmès a tràmit.

Per tot això que s'ha exposat,

El Tribunal Constitucional del Principat d'Andorra,

Decideix:

1. No admetre a tràmit el recurs d'empara 2023-70-RE interposat per la representació processal de la societat Augé Accountants, SLU contra l'aute del 21 de setembre del 2023, dictat per la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia.

2. Notificar aquest aute a la representació processal de la societat recurrent, al president de la Batllia, al president del Tribunal Superior de Justícia i al Ministeri Fiscal.

3. Publicar aquest aute, d'acord amb allò que disposa l'article 5 de la Llei qualificada del Tribunal Constitucional, al *Butlletí Oficial del Principat d'Andorra*.

Acordat a Andorra la Vella, el 20 de novembre del 2023.

Jean-Yves Cullet Joan Manel Abril Campoy

President Vicepresident

Dominique Rousseau Josep-D. Guàrdia Canela

Magistrat Magistrat